

Türkiye Finansal Okuryazarlık Araştırması

31 Ekim 2017

Araştırma Tasarımı

Amaç & Tasarım

Türkiye’de genel kamuoyunun finansal okuryazarlık düzeyini tespit etmek, finansal ürün ve hizmetlere erişim konusundaki tutum ve davranışlarını ortaya koymaktır.

Araştırma Bilgisayar Destekli Yüzyüze Anket (CAPI) yöntemi ile yapmıştır.

Örneklem

Türkiye temsili 15 yaş ve üzeri toplam 2000 bireyle bilgisayar destekli yüzyüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Tabakalı tesadüfi örnekleme yöntemi ile yapılan bu çalışma, İBBS 2 düzeyinde 26 ilde hanelerde yürütülmüştür.

Çalışmanın hata payı %95 güven aralığında $\pm$ % 2,2’dir.

SahaTarihleri

Çalışmanın saha tarihi 17 Mart – 21 Mayıs 2017’dir.

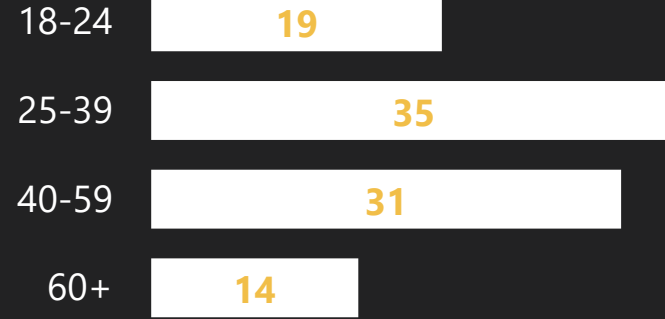
Örneklem Detayı

Cinsiyet (%)

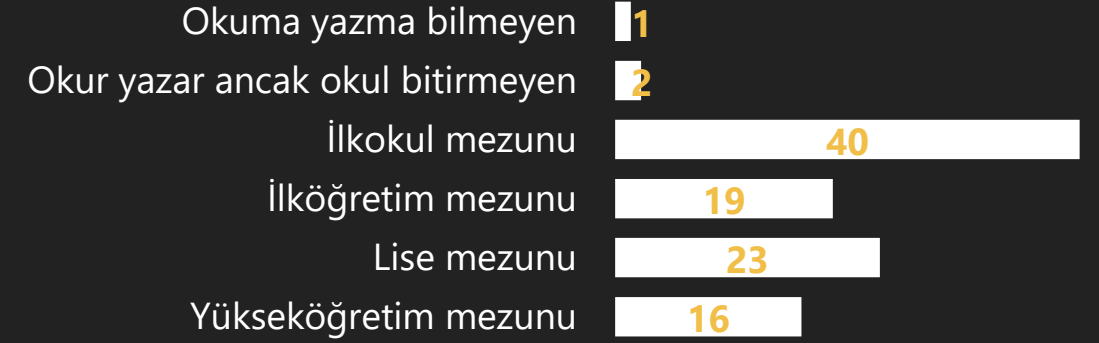
%50 %50

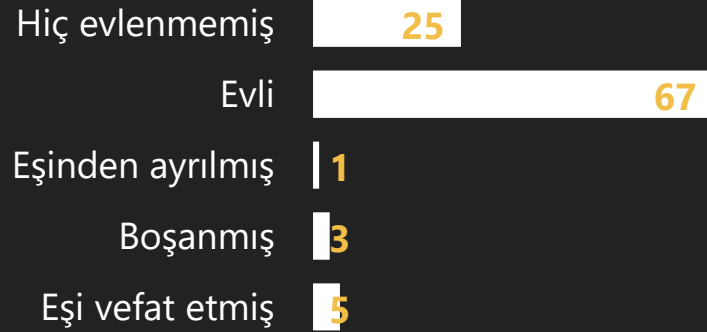
Yaş (%)

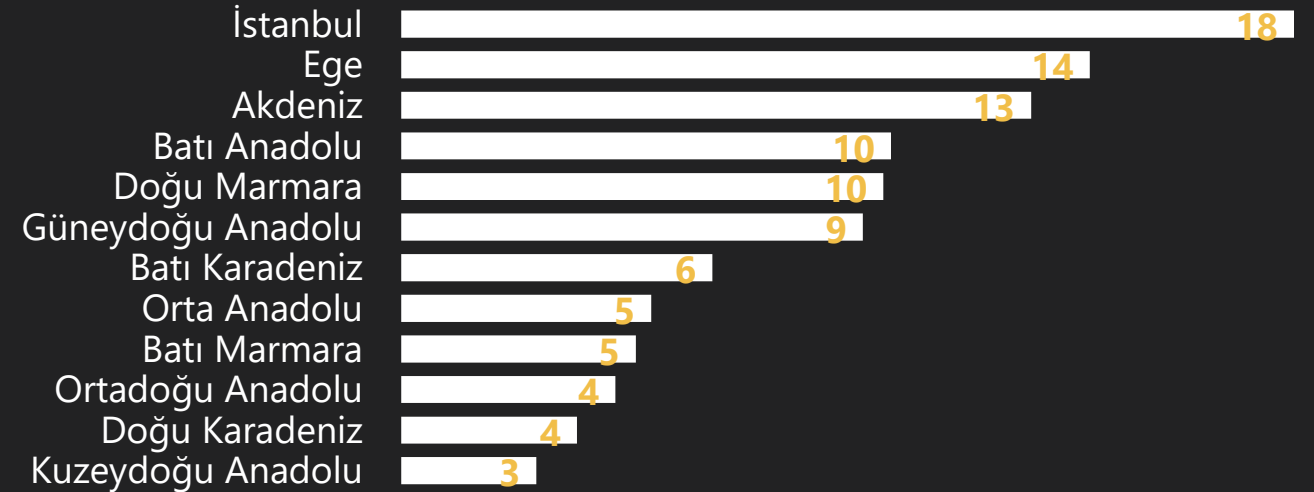
Eğitim Durumu(%)

Medeni Durum (%)

Yerleşim Yeri – İBBS 1 (%)

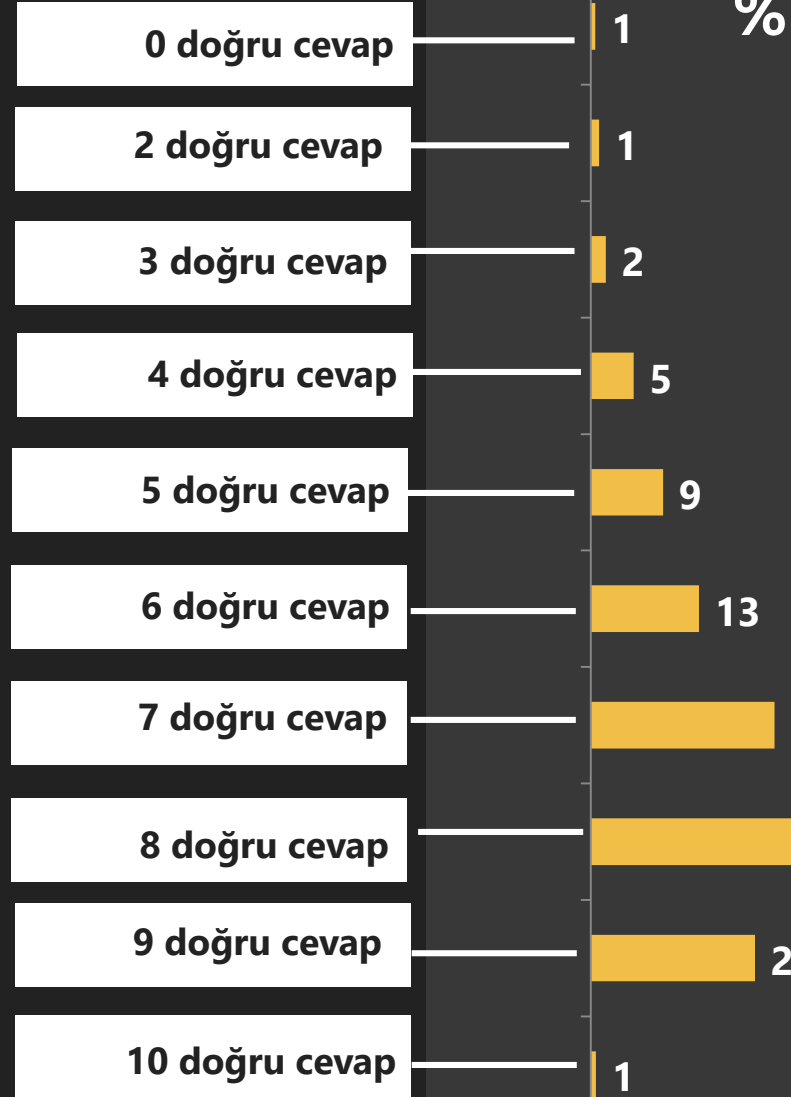

n=1951

Temel Finansal Bilgi Skoru

Türkiye’de bireyler temel finansal bilgiye yönelik 10 sorudan ortalama 7,06’sına doğru cevap veriyor.

*Temel finansal bilgi düzeyini tespit etme amaçlı sorulan 10 sorudan en az 7’sine doğru cevap veren yetişkinlerin oranı üzerinden **minimum bilgi skoru** hesaplanmıştır.*

Temel Finansal Bilgi Skoru

Türkiye’de minimum finansal bilgiye sahip olan bireylerin oranı %70’dir.

%70

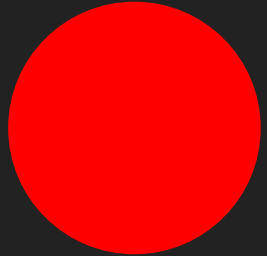
n=1951

Temel Finansal Bilgi Skoru

Toplumun temel finansal bilgisi demografik özelliklere ve finansal duruma göre önemli değişiklikler gösteriyor.

Yüksek eğitim seviyesinde, yüksek gelir seviyesinde ve çalışan kesimde finansal bilgi skoru daha yüksek

Eğitim seviyesi düşük ve alt gelir gruplarında temel finansal bilgi skoru %60'ın altına düşmekte

Temel Finansal Bilgi Skoru Bileşenleri

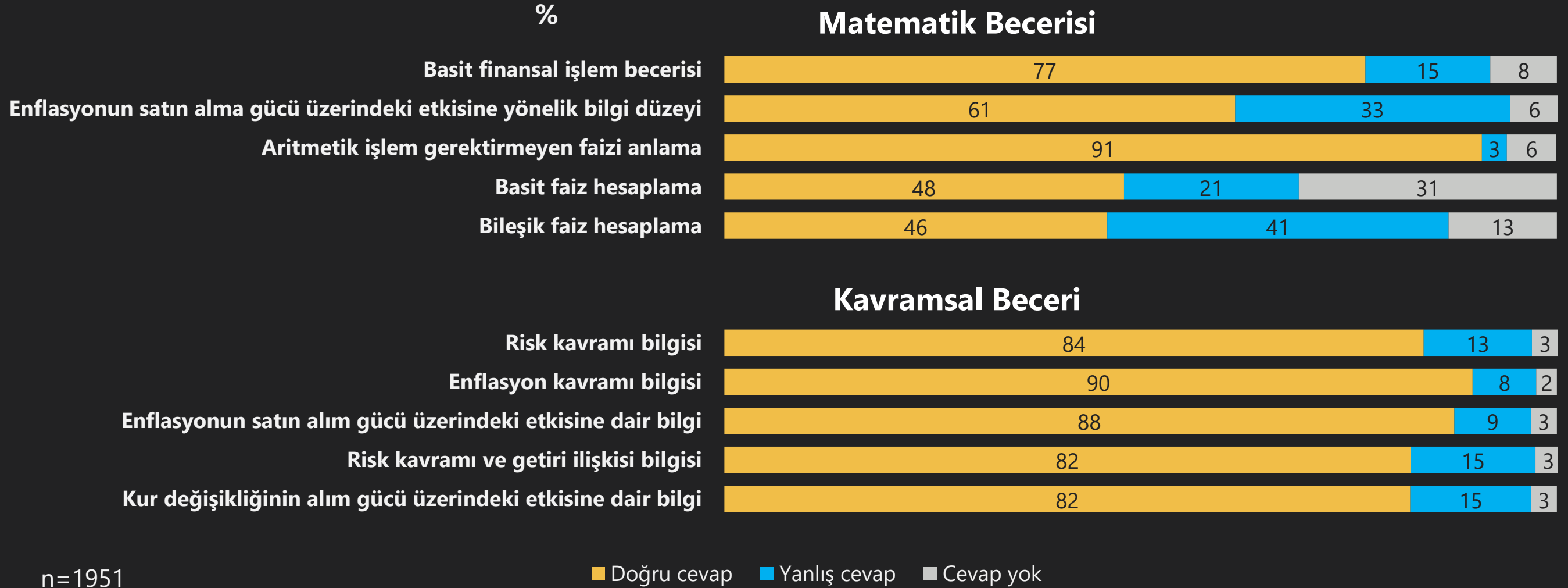
Soru İfadesi

Soru Amacı

S1	Beş kardeşe 2000 TL veriliyor. Bu para beşi arasında eşit dağıtılsa her bir kardeş ne kadar para alır?	Basit finansal işlemleri yapmak için gerekli aritmetik beceri sahipliğini test etmek
S2	Peki kardeşlerin bu 2000 TL'lik parayı bölüşmek için 1 yıl beklemeleri gerektiğini ve bu 1 yıl içinde enflasyonun artacağını düşünün. 1 yıl sonunda kendi paylarıyla alabilecekleri şeyler sizce bugüne göre artar mı azalır mı yoksa aynı mı kalır?	Enflasyonun satın alma gücü üzerindeki etkisine yönelik bilgi düzeyi
S3	Arkadaşınıza bir gün 100 TL borç verdiniz, o da ertesi gün size 100 TL geri verdi. Arkadaşınız bu borç için ne kadar faiz ödedi?	Zor bir aritmetik işlem gerektirmeyen faiz düzeyini anlama becerisi
S4	Vadeli mevduat hesabına senelik yüzde 10 faizle 100 TL yatırdığınızı düşünün. Bu hesaba başka para yatırmadığınızı ve hesaptan hiç para çekmediğinizi düşünün. Birinci senenin sonunda ödenen faizle beraber hesabınızda ne kadar para olur?	Basit faiz hesaplama becerisini test etmek
S5	Peki, bu hesapta iki senenin sonunda ne kadar para olur?	Bileşik faiz hesaplama becerisini test etmek
S6	Şimdi size bazı ifadeler okuyacağım. Bu ifadeler sizce doğru mudur yoksa yanlış mı Eğer biri size bir yatırımla çok para kazanma şansı sunuyorsa, bu yatırımla çok para kaybetme olasılığınız da yüksek olur. Enflasyon artarsa hayat pahalılığı da artar Enflasyon artarsa alım gücü azalır Eğer yatırımlarınızı birden fazla yere bölerseniz tüm paranızı birden kaybetme ihtimaliniz azalır Doların Türk lirası karşısında değer kazanması kişisel alım gücünü azaltır	Risk kavramı bilgisi Enflasyon kavramı bilgisi Enflasyonun satın alım gücü üzerindeki etkisine dair bilgi Risk kavramı ve getiri ilişkisi bilgisi Kur değişikliğinin alım gücü üzerindeki etkisine dair bilgi

Basit Finansal İşlem Yapma Becerisi

Temel finansal kavramlara yönelik bilgi düzeyi yüksek ancak, aritmetik işlem gerektiren durumlarda finansal beceri performansı göreceli olarak daha düşük.

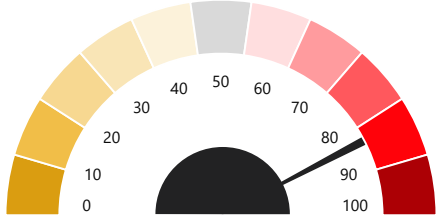

Finansal Ürün Kategori

Bilinirliği

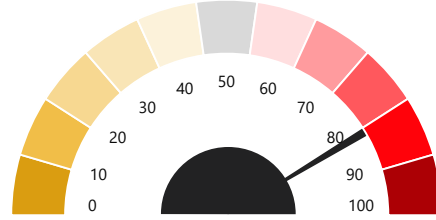
n=1951

%85

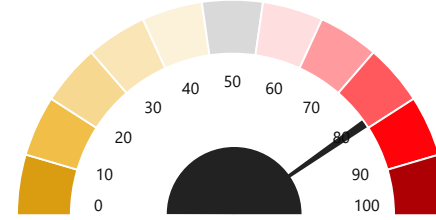
Tasarruf ve emeklilik

%83

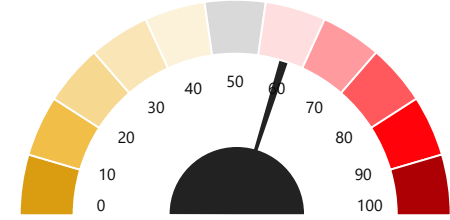
Ödeme

%81

Kredi

%60

Sigorta

Çalışma hayatında olan

İşveren

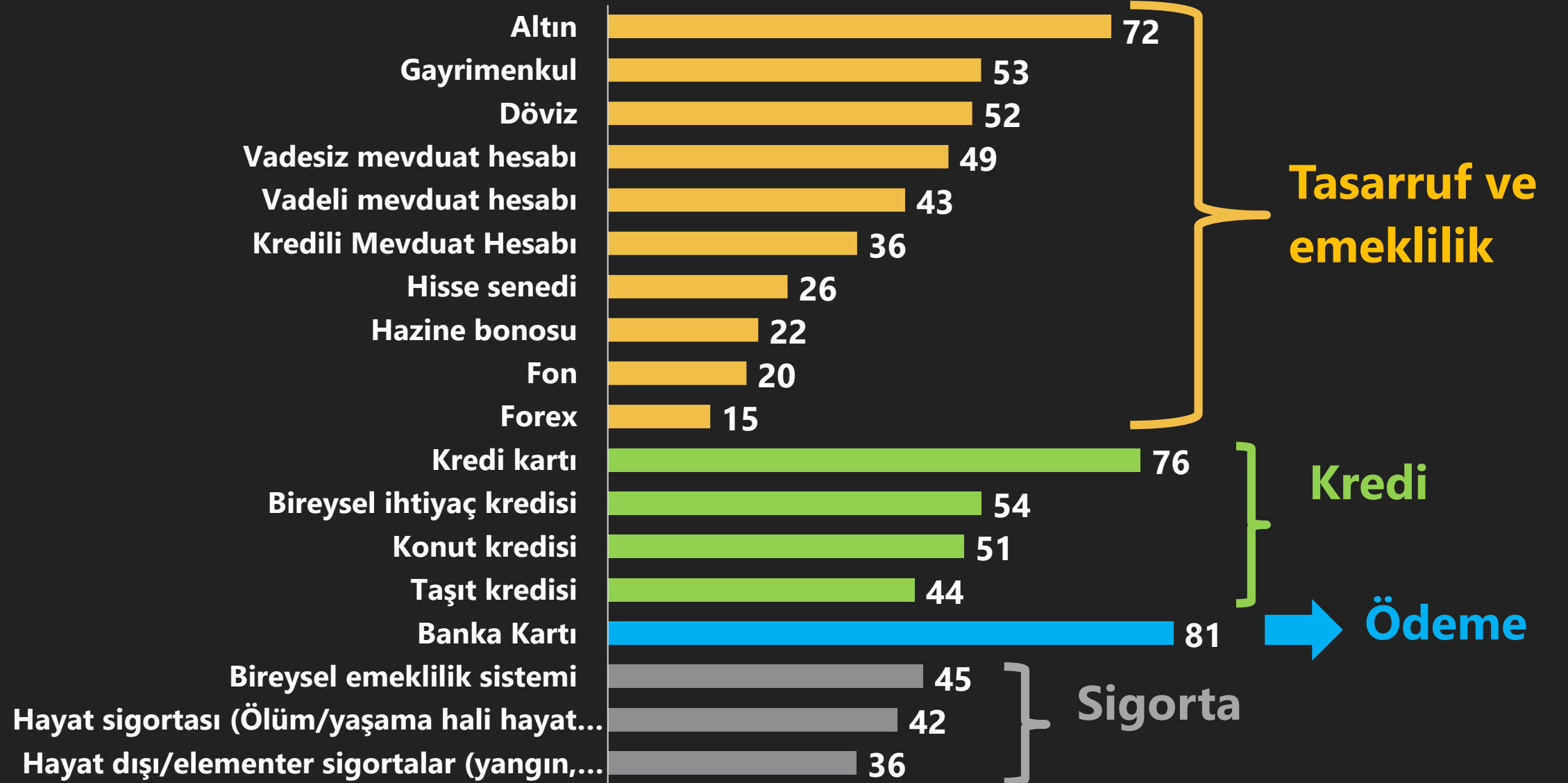
Yükseköğretim mezunu

Yüksek gelir grubunda

tüm finansal ürün grupları bilinirliği daha yüksek !

Finansal Ürün Bilinirliği

Türkiye’de toplumun çok büyük bir kesimi halen hisse senedi, hazine bonosu, fon ve forex ürünlerini ya hiç duymamıştır, ya da bu ürünler hakkında kısıtlı bilgiye sahiptir.

n=1951

Kişisel Harcamalar ve Hane Bütçesi

Türkiye’de halen hanelerin %35’inde hane bütçesi yapılmıyor.

Gençlerin hanedeki para kullanımına yönelik günlük kararlara dahil olma durumu pek yaygın değil. Bu kararlarda erkekler kadınlardan daha çok söz sahibi.

Hanedeki paranın kullanımına yönelik günlük kararlara dahil olma - evet

78

K	E	18-24	25-39	40-59	60+
74	85	43	84	92	86

Hane bütçesi yapılma durumu - evet

65

K	E	18-24	25-39	40-59	60+
69	61	65	64	66	67

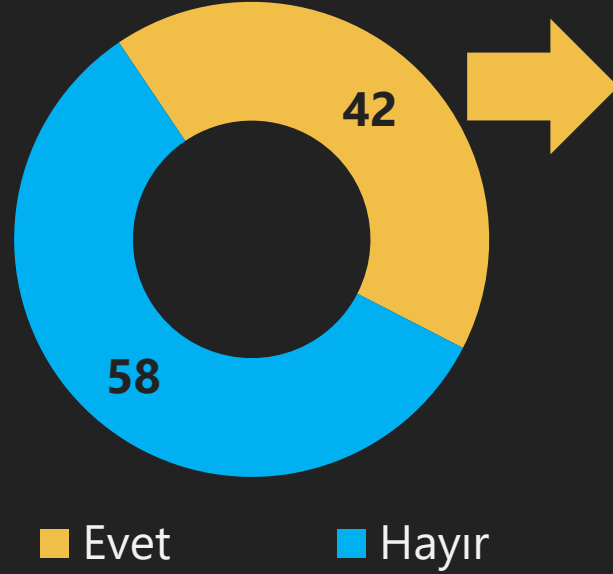
n=1951

«Kişisel harcamalarınızdan ne düzeyde siz sorumlusunuz?»

«Sizin evinizde hane bütçesi yapılıyor mu?»

Birikim Yapma Davranışı

«Son 12 ay içerisinde para biriktirdiniz mi?»

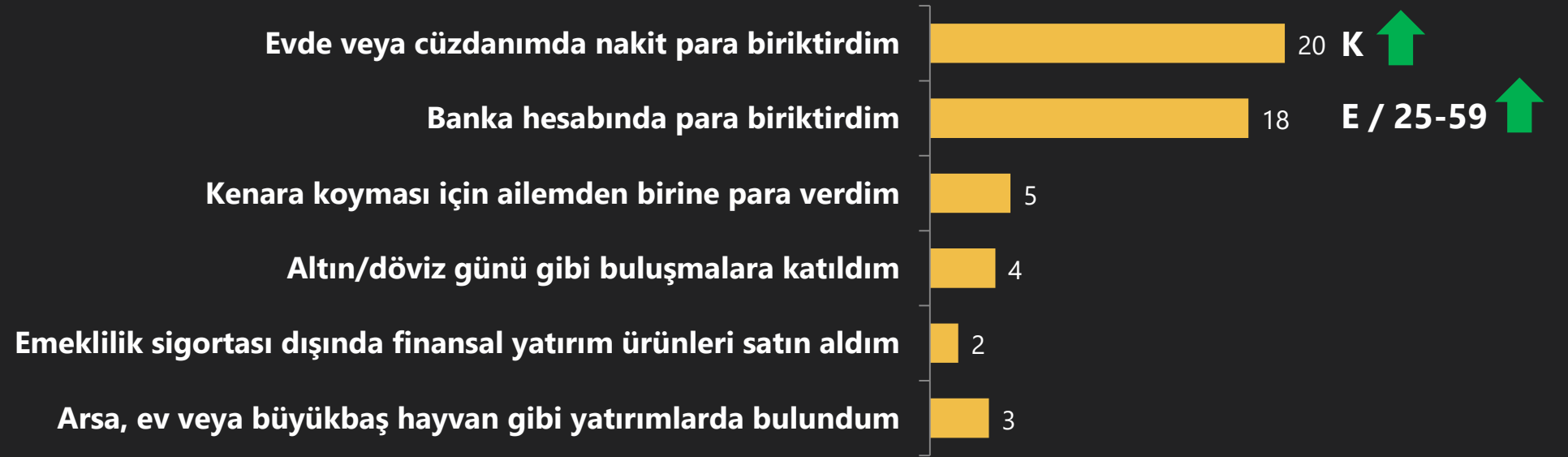
n=1951

Her 5 kişiden 2'si son 1 yıl içinde bir şekilde para biriktirmiş.

«Yastık altı» gibi geleneksel para biriktirme yöntemleri toplumda hala yaygın.

Banka hesabı dışında finansal ürünlerle birikim yapmak davranışına pek rastlanılmıyor.

Birikim Türleri

İstatistiki olarak anlamlı ölçüde düşük skorları gösterir

İstatistiki olarak anlamlı ölçüde yüksek skorları gösterir

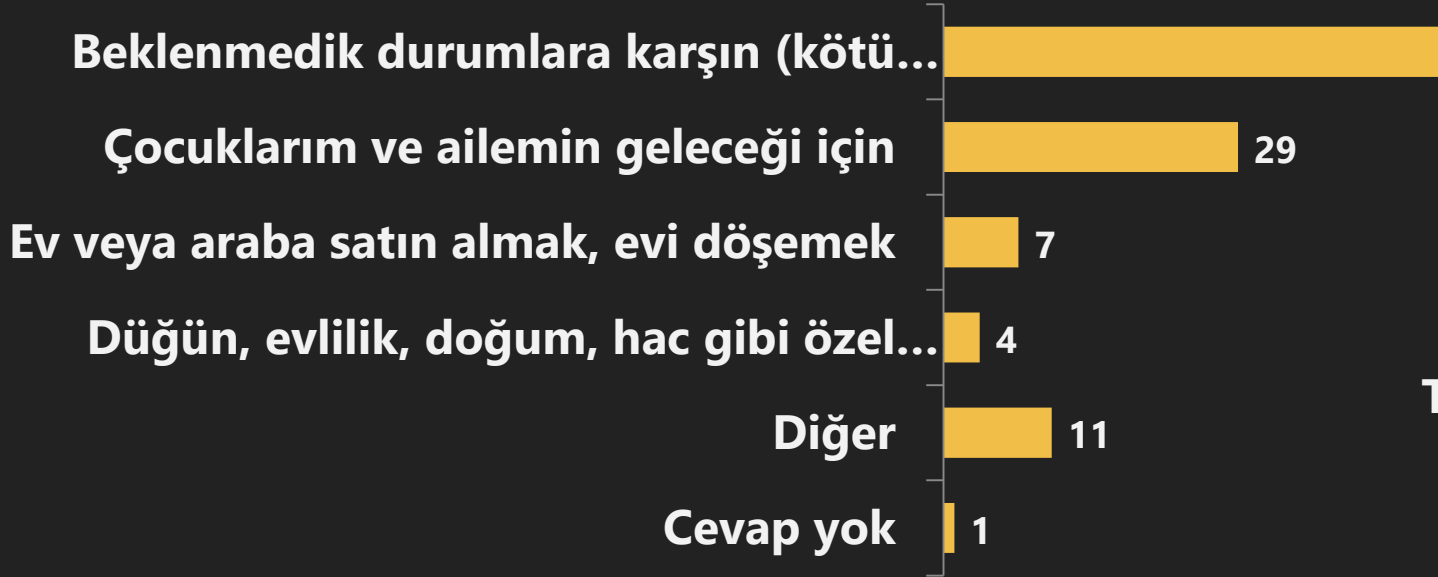
Birikim Yapma / Yapmama Nedenleri

Kaygılar para biriktirmenin temel motivasyonu.

Çocuk ve aile bireyleri tasarrufa yönlendiren diğer önemli etken.

Para biriktirmenin önündeki engel isteksizlik değil mevcut finansal durumun buna elvermemesi.

Para Biriktirme Nedeni*

n=807

Para Biriktirmeme Nedeni*

n=1116

İstatistiki olarak anlamlı ölçüde düşük skorları gösterir

İstatistiki olarak anlamlı ölçüde yüksek skorları gösterir

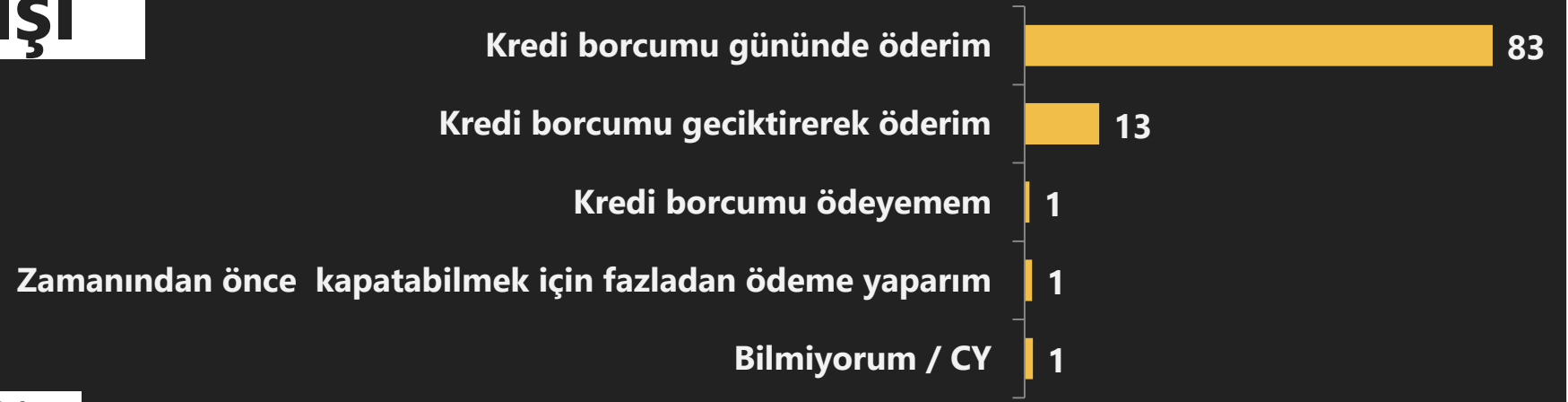
*En önemli neden

Borç Ödeme Davranışı

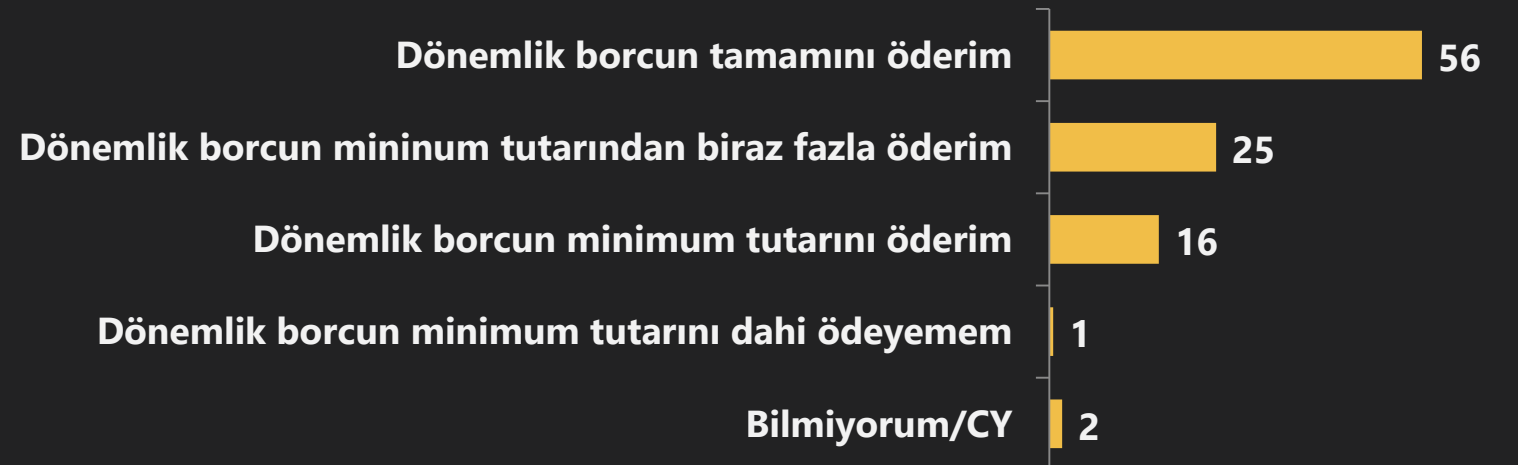
Borç Ödeme Davranışı (n=601)

Kredi Borcu Ödeme Davranışı (n=325)

Kredi Kartı Borcu Ödeme Davranışı (n=1132)

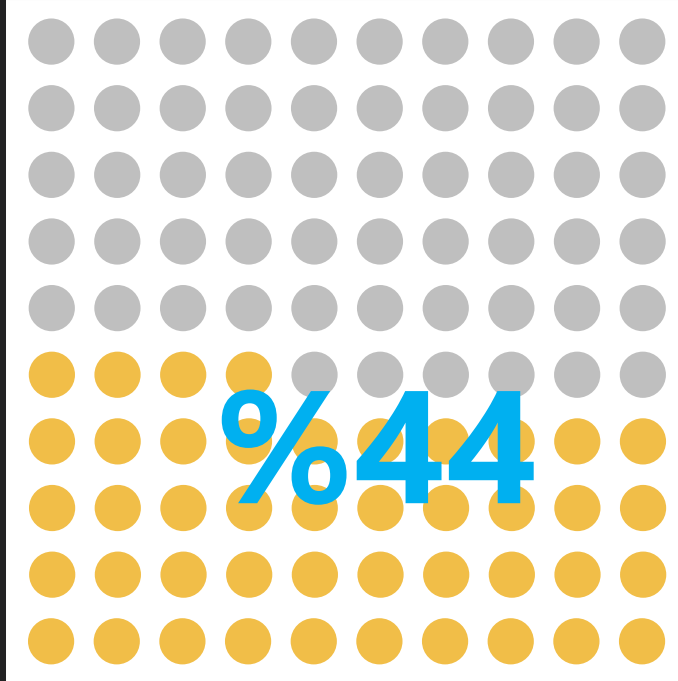
*En önemli neden

Finansal Plan

Genel hayat akışı içerisinde insanların ancak %44'ü bir finansal plan içinde

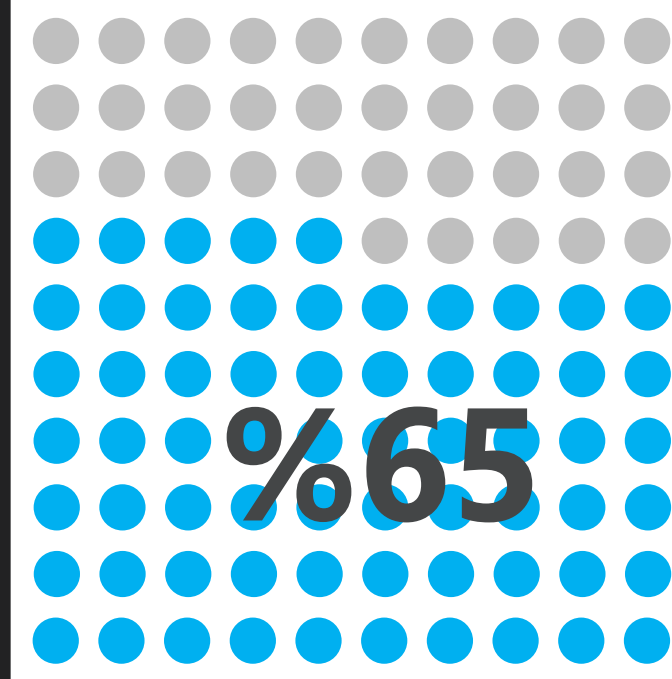
Ancak bu oran düzenli gelir dışında herhangi bir yerden para gelmesi durumunda artıyor.

«Sizin kişisel olarak veya eşinizle/çekerdek aile bireylerinizle birlikte herhangi bir finansal planınız var mı?»

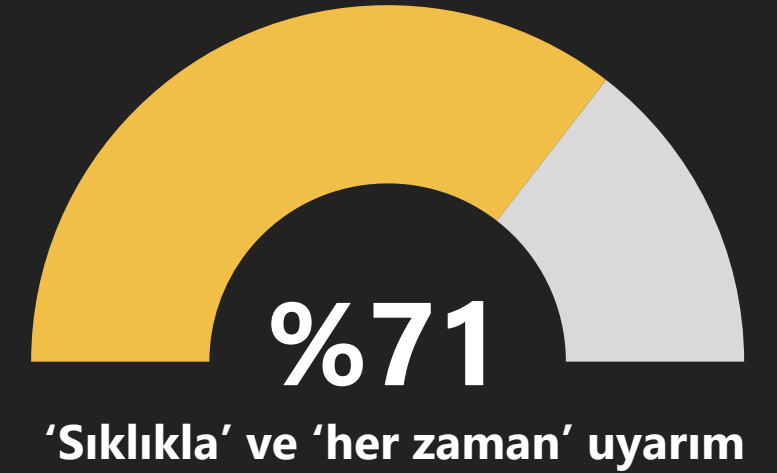
n=1951

« Size herhangi bir yerden para geldiğinde, bu parayı nasıl kullanacağınızı planlar mısınız?»

n=1951

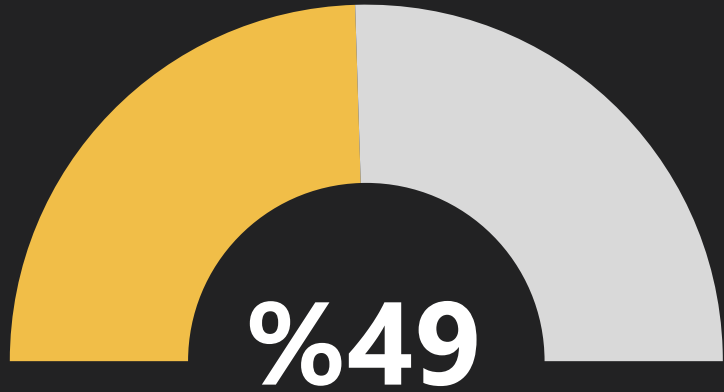
« Bu plana uyar mısınız?»

n=1737 (nadiren, sıklıkla, her zaman planlarım diyenler)

Emeklilik Planları

« Emekliliğim için iyi bir parasal planlama yaptığıma dair kendime güvenim tam” ifadesine ne ölçüde katılıyorsunuz?»

Katılıyorum (7 üzerinden 5,6 ve 7 skoru verenler)

n=1677

Toplumun sadece yarısı emekliliği için iyi bir parasal planlama yaptığına inanıyor.

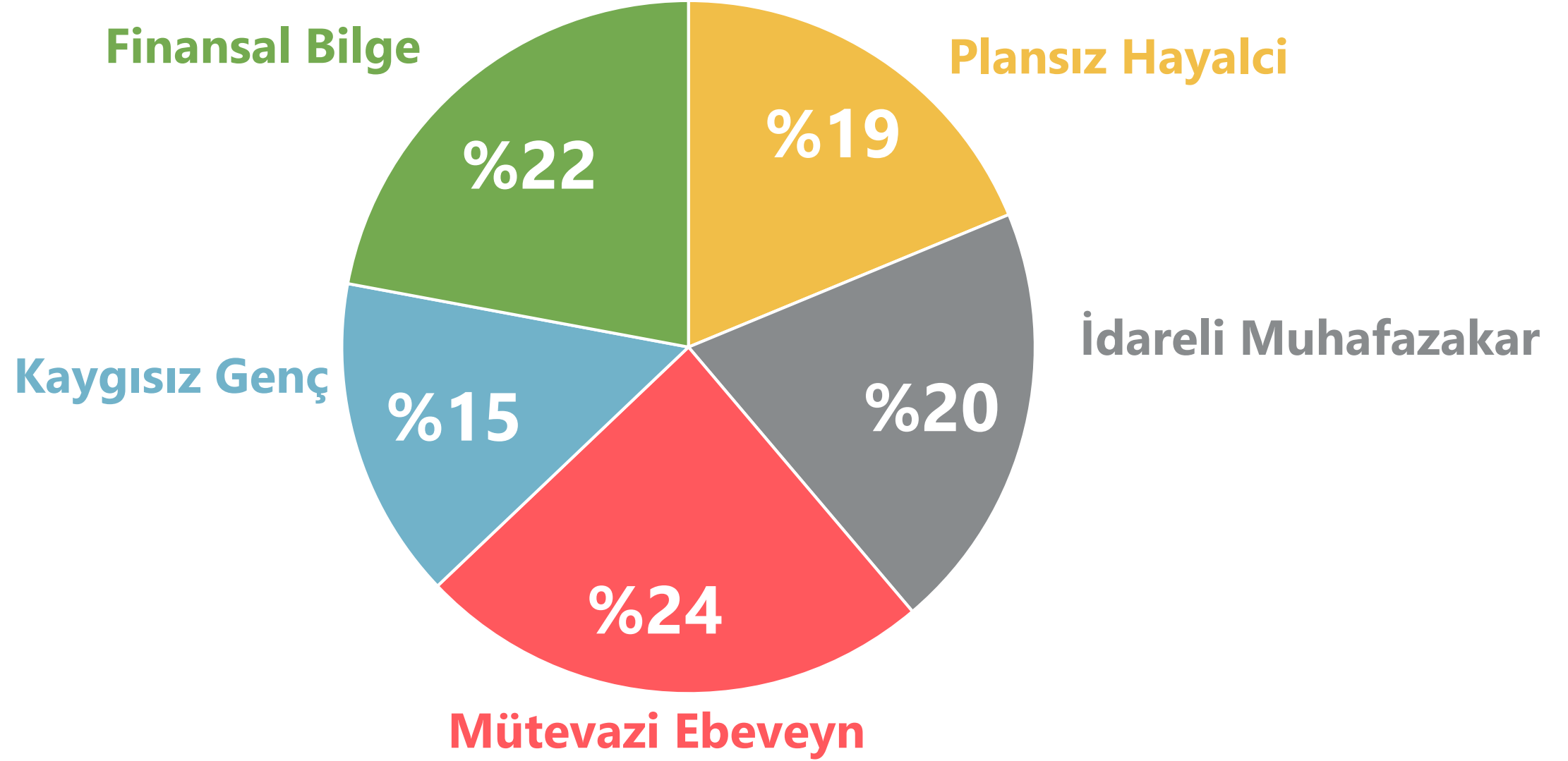
Yaşlılıkta maddi ihtiyaçları karşılamak için temel plan devletten emekli maaşı almak ve kişisel birikimleri kullanmak. Dörtte birinin ise hiçbir planı yok.

«Yaşlılığınızda maddi ihtiyaçlarınızı karşılamak için ne gibi planlarınız var?»

Segmentasyon

Segmentler

Finansal Bilge

%22

Finansal Bilgi Skoru **YÜKSEK**

- Orta yaş
- Yüksek gelir grubu
- Çalışan bir kitle
- Parayı seviyor & daha fazlasını istiyor
- Finansal hedefleri var, para biriktiriyor, farklı araçlara yatırım yapıyor
- Bütçe yapıyor
- Hem harcamayı hem biriktirmeyi seviyor
- Finansal bilgi düzeyi yüksek

	%
Özellikle çocuklarım için kenarda para biriktiriyorum	53
Uzun vadeli hedeflerim var ve onlar için yatırım/ birikim yapıyorum	73
Param olmasa dahi ufak tefek de olsa alışveriş yapmaktan kendimi alamam	67
Aylık ödemelerimi yapamadığımda aşırı strese girerim	94
Para yönetimi söz konusu olduğunda çok disiplinliyimdir	84
Para harcamak içindir	69
Emekliliğim için şimdiden plan yapmak bana mantıklı gelmiyor	24
Gerekli olmadığını bildiğim şeylere para harcayabilirim	60
Yatırım yaptığımda paramın bir kısmını riske atmaya hazır olurum	57
Pahalı bir araba ve ev alabilecek kadar çok kazanan kişilere imreniyorum	92
Sahip olduğum parayla asla yetinmem, hep daha fazlasını isterim	77

Plansız Hayalci

%19

Finansal Bilgi Skoru **YÜKSEK**

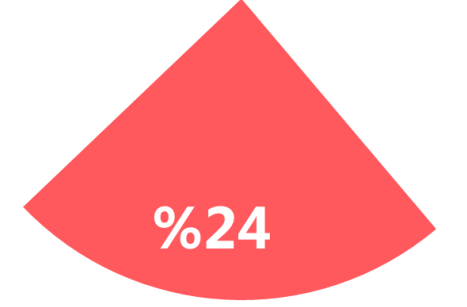
- **Genç**
- **Aile /çocuk sorumluluğu yok**
- **Uzun vadeli plan yapmıyor**
- **Düşük gelir / düşük – 0 birikim**
- **Finansal hayalleri var ama eyleme geçmiyor**

	%
Para harcamak içindir	79
Gelecek çok belirsiz, bu nedenle uzun vadeli plan yapmıyorum	70
Emekliliğim için şimdiden plan yapmak bana mantıklı gelmiyor	56
Yatırım yaptığımda paramın bir kısmını riske atmaya hazır olurum	56
Parayı biriktirmek yerine harcamayı daha tatmin edici buluyorum	43
Anı yaşamaya çalışırım, yarını pek düşünmem	37
Para yönetimi söz konusu olduğunda çok disiplinliyimdir	43
Büyük hayallerim yok, geçimimi sağlayabileyim yeter	43
Finansal/ parasal kararlarla ilgili zorlanırım ve yardıma ihtiyaç duyarım.	37
Pahalı bir araba ve ev alabilecek kadar çok kazanan kişilere imreniyorum	27
Uzun vadeli hedeflerim var ve onlar için yatırım/ birikim yapıyorum	22
Bundan sonra tek umudum piyangodan para çıkması	22
Sahip olduğum parayla asla yetinmem, hep daha fazlasını isterim	21
Gerekli olmadığını bildiğim şeylere para harcamayabilirim	18

Mütevazı Ebeveyn

Finansal Bilgi Skoru **YÜKSEK**

- Orta / üst yaş grubu
- Çocuklu aileler
- En başta aile geliyor, temel amaç ailenin geçimini sağlamak
- Borçlarına sadık, ödemelerini gününde yapar
- Finansal risk almaya çekinir
- Büyük finansal hayalleri yok, geçimini sağlasın yeter.

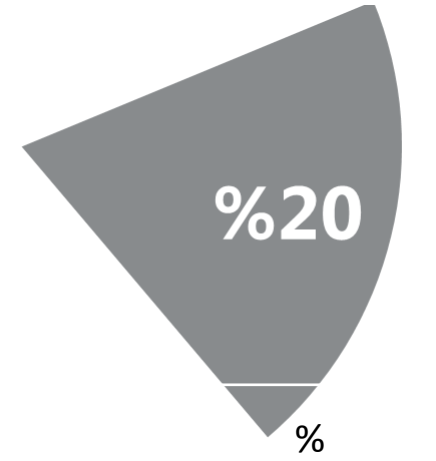

	%
Para yönetimi söz konusu olduğunda çok disiplinliyimdir	88
Büyük hayallerim yok, geçimimi sağlayabileyim yeter	79
Aileme ve kendime daha fazla zaman harcamak için daha az para kazanmayı göze alabilirim.	68
Param olmasa dahi ufak tefek de olsa alışveriş yapmaktan kendimi alamam	31
Yatırım yaptığımda paramın bir kısmını riske atmaya hazır olurum	27
Gerekli olmadığını bildiğim şeylere para harcamayabilirim	23
Parayı biriktirmek yerine harcamayı daha tatmin edici buluyorum	22
Emekliliğim için şimdiden plan yapmak bana mantıklı gelmiyor	17
Pahalı bir araba ve ev alabilecek kadar çok kazanan kişilere imreniyorum	16
Gelecek çok belirsiz, bu nedenle uzun vadeli plan yapmıyorum	14
Anı yaşamaya çalışırım, yarını pek düşünmem	11
Bundan sonra tek umudum piyangodan para çıkması	10
Sahip olduğum parayla asla yetinmem, hep daha fazlasını isterim	10

İdareli Muhafazakar

Finansal Bilgi Skoru ORTA

- Erkek ağırlıklı
- Düzensiz ücretli olan
- Çocuklu
- Çocukları için para biriktirmeye çalışıyor
- Faturalarını zamanında ödeyemiyor
- Sadece temel ihtiyaçlara para harcayabiliyor
- Her adımını hesaplaması gerekli
- Faiz içeren araçlara yatırım yapmıyor

Faiz içeren finansal araçlara dini sebeplerle yatırım yapmam	78
Gelecek çok belirsiz, bu nedenle uzun vadeli plan yapmıyorum	68
Emekliliğim için şimdiden plan yapmak bana mantıklı gelmiyor	59
Sahip olduğum parayla asla yetinmem, hep daha fazlasını isterim	52
Özellikle çocuklarım için kenarda para biriktiriyorum	51
Pahalı bir araba ve ev alabilecek kadar çok kazanan kişilere imreniyorum	34
Param olmasa dahi ufak tefek de olsa alışveriş yapmaktan kendimi alamam	33
Parayı biriktirmek yerine harcamayı daha tatmin edici buluyorum	25
Para harcamak içindir	23
Gerekli olmadığını bildiğim şeylere para harcayabilirim	22

Kaygısız Genç

%15

Finansal Bilgi Skoru **DÜŞÜK**

- Genç
- İşsiz, düşük gelirli
- Anı yaşıyor, gerisini düşünmüyor
- Bütçe ve planlama yok
- Parasının hesabını yapmıyor, disiplinli değil
- Parası olmasa da gereksiz şeylere harcama yapabilir
- Borcuna sadık değil
- Biriktiremiyor / biriktirmek de istemiyor

	%
Anı yaşamaya çalışırım, yarını pek düşünmem	39
Gerekli olmadığını bildiğim şeylere para harcayabilirim	46
Parayı biriktirmek yerine harcamayı daha tatmin edici buluyorum	42
Emekliliğim için şimdiden plan yapmak bana mantıklı gelmiyor	27
Büyük hayallerim yok, geçimimi sağlayabileyim yeter	40
Faturalarımı zamanında öderim	49
Aylık ödemelerimi yapamadığımda aşırı strese girerim	39
Uzun vadeli hedeflerim var ve onlar için yatırım/ birikim yapıyorum	25
Para yönetimi söz konusu olduğunda çok disiplinliyimdir	26
Bir şey satın almadan önce maddi gücümün buna yetip yetmeyeceğini detaylıca düşünürüm	31

Teşekkürler

tarafından

sponsorluğunda gerçekleştirilmiştir.

Centrum İş Merkezi Aydınevler No:3, 34854
Küçükyalı – İstanbul
T : +90 [216] 587 1111, F : +90 [216] 417 6565
www.ipsos.com.tr
www.arastirmakutuphanesi.com

GAME CHANGERS

